

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΟΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΒΑΡΛΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ :Α.Δημητρόπουλος , Σπ.Φλογαΐτης , Γ.Γεραπετρίτης

Ακαδημαϊκό Έτος 2003-‘04

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
A. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΟΥΜΕΝΟΣ ΣΚΟΠΟΣ	4
B.ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	6
1.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣ	6
2.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΣ	7
Ένδικα βοηθήματα	8
α)Έφεση.....	8
Ενεργητική νομιμοποίηση	8
Προθεσμία.....	9
β)Αίτηση	9
Ένδικα μέσα.....	9
1)Αίτηση αναθεώρησης.....	9
2)Αναίρεση.....	10
3.ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΣ.....	11
Α) ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ.....	11
Β) ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ.....	11
Γ)ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ	12
Γ.ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	13
1.ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	13
2.ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΕΥΘΥΝΗ	15
(περί καταχρήσεων εκ δημοσίων υπαλλήλων).....	15
Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	20
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	21
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	22
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	22
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	26

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται ένα θέμα που σχετίζεται με τις αρμοδιότητες και τις λειτουργίες του Ελεγκτικού Συνεδρίου (στο εξής ΕΣ) και ειδικότερα αναλύει πιο εξειδικευμένα τις δικαστικές, δικαιοδοτικές αρμοδιότητές του. Γίνεται δηλαδή μια παρουσίαση του τρόπου που λειτουργεί το ΕΣ ως δικαστήριο. Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη: σε αυτό όπου αναλύονται θέματα δικονομικής φύσεως και σε αυτό όπου αναλύονται τα ουσιαστικής φύσεως, με μια περαιτέρω διάρθρωση. Στο δικονομικό μέρος γίνεται διάκριση ανάμεσα στην οργάνωση του ΕΣ ως δικαστηρίου, στην διαδικασία που ακολουθείται για την εμφάνιση μιας διαφοράς ενώπιον του ΕΣ και στο πως το ΕΣ αποφασίζει γι' αυτήν, το πώς δηλαδή την επιλύει και τέλος και κατά κύριο λόγο στις αρμοδιότητες και δη στις δικαιοδοτικές. Αποτελεί στην ουσία δηλαδή το «δικονομικό» μέρος της εργασίας παράθεση των διατάξεων της νομοθεσίας της διοικητικής δικονομίας που διέπουν το ΕΣ ως θεσμό και το πως ο θεσμός αυτός λειτουργεί στα πλαίσια της σωστής απονομής της δικαιοσύνης. Ειδικά οι δικαιοδοτικές αρμοδιότητες του ΕΣ αποτελούν τον συνδετικό κρίκο των δυο μερών της εργασίας, του δικονομικού και του ουσιαστικού.

Η ανάλυση στο ουσιαστικό μέρος σχετίζεται με θέματα με τα οποία κατά κόρον καταπιάνεται το ΕΣ όπως συνταξιοδοτικές υποθέσεις και υποθέσεις καταλογισμού περί κατχρήσεων των δημοσίων υπαλλήλων. Η εργασία παρουσιάζει αυτή τη μορφή προκειμένου να εξασφαλιστεί μια λογική αλληλουχία στον τρόπο σκέψης μας, αφού χρειάζεται να ξεκινήσουμε από την αναφορά των διατάξεων για να καταλάβουμε πώς οι διατάξεις αυτές βρίσκουν εφαρμογή σε πραγματικά περιστατικά που αφορούν την καθημερινή μας ζωή. Επιτυγχάνεται έτσι η εναρμόνιση δέοντος και είναι¹, νόμου δηλαδή και πραγματικότητας.

¹ Α. Δημητρόπουλος, Γενική Συνταγματική Θεωρία, Θ' Έκδοση-Απρίλιος 2004, σελ. 27

A. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΟΥΜΕΝΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Κατ'αρχάς,πριν υπεισέλθω στο κυρίως μέρος θεωρώ αναγκαία μια γενική αναφορά στο ΕΣ ως θεσμό καθώς και στο σκοπό που αυτό επιτελεί.

Το ΕΣ², κατξιωμένος θεσμός της Πολιτείας, αριθμεί η΄δη βίον 172 ετών.Είναι το αρχαιότερο των τριών Ανωτάτων δικαστηρίων , με ζωηρή την παρουσία του στον τομέα της δημοσιολογιστικής Δικαιοσύνης , τον οποίο έχει ταχθεί να υπηρετεί.Δέον είναι το δημόσιο χρήμα να διατίθεται από το κράτος προς ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος και για τον λόγο αυτό επιβάλλεται ο συστηματικός έλεγχος της διαχειρίσεως. Είναι δε θετικό, ότι ο έλεγχος αυτός έχει την μορφή δικαστικού ελέγχου, εφόσον η διενέργειά του έχει ανατεθεί από τον συνταγματικό νομοθέτη σε όργανο εντεταγμένο στην δικαστική λειτουργία, όπως είναι ακριβώς το Ελεγκτικό Συνέδριο. Συνέπεια τούτου είναι ο ανωτέρω έλεγχος να μην περιορίζεται στην διαπίστωση του νομίμου και του κανονικού της διαχειρίσεως , αλλά επιπροσθέτως προχωρεί μέσω του καταλογισμού προς κάθε ανεύθυνο όργανο της Δημοσίας Διοικήσεως³.

Η λειτουργία αυτή του Ελεγκτικού Συνεδρίου πηγάζει από το γεγονός ότι η δικαιοσύνη ως πολιτειακή λειτουργία από τη φύση της είναι ελεγκτική και κυρωτική.Ελεγκτική διότι με πρότυπο την έννομη τάξη και την αγαθή συνείδηση του δικαίου ερεθνά το μέτρο απόκλισης των ελεγχομένων από τα στοιχεία αυτά. Κυρωτική, διότι ανάλογα με το μέτρο απόκλισης επιβάλλει κυρώσεις επ' αγαθώ του ατόμου και του κοινωνικού συνόλου.

Το ΕΣ συνθέτει αυτές τις δύο κατ'εξοχην δραστηριότητες της δικαιοσύνης επιφορτισμένο με το καθήκον, αφ'ενός να ελέγχει, κατ'επιταγή του συνταγματικού αλλά και του κοινού νομοθέτη, κάθε δημοσιολογική απόκλιση,

² Θ . Παναγόπουλος , «Το ΕΣ , οι δικαιοδοσίες του και η συμβολή του στους θεσμούς»
Πρακτικά επιστημονικής ημερίδας , 12 Δεκεμβρίου 1996.

³ Κων/ου Ρίζου , το ίδιο.

κάθε απόκλιση δηλαδή από την χρηστή διαχείριση του δημοσίου χρήματος , όπως αυτή εκφράζεται από το υφιστάμενο δημοσιολογιστικό νομοθετικό πλαίσιο , αλλά και από τις βασικές και θεμελιώδεις αρχές του Δικαίου. Αφ'ετέρου να επιβάλει κυρώσεις στο δόλιο καταχρηστή ή βαριά αμελούντα διαχειριστή της προσφοράς και προσπάθειας κάθε εργαζομένου για το κοινό καλό. Και επειδή καλή είναι η διορθωτική κύρωση αλλά καλύτερη είναι η πρόληψη το ΕΣ ασκεί όχι μόνο κατασταλακτικό αλλά και προληπτικό δικαστικό, δημοσιολογιστικό έλεγχο.

Αξιοσημείωτη είναι και η διαφορά στην ελληνική επιστήμη και πρακτική σχετικά με την νομική φύση του ΕΣ. Η μία άποψη διατείνεται ότι το ΕΣ έχει διφυή χαρακτήρα. Είναι δηλαδή Διοικητική αρχή αλλά και Ανώτατη Δικαστική Αρχή. Η άλλη άποψη , υποστηριζόμενη από θεράποντες κυρίως του Δημοσιονομικού Δικαίου, δέχεται ότι το ΕΣ είναι Ανώτατο τακτικό δημοσιολογικό Δικαστήριο με δικαιοδοσία και αρμοδιότητες που καθορίζονται απευθείας από το Σύνταγμα. Το ΕΣ δηλαδή βάσει του 98 παρ.1 εκδίδει αμιγώς δικαστικές αποφάσεις και μη (ειδικές) . Η διάκριση αυτή θα αποτελέσει την βάση για τη στοιχειοθέτηση ,στήριξη των επιχειρημάτων μας στο ουσιαστικό μέρος και θα ξεχωρίσει εκείνες τις περιπτώσεις που θα αποτελέσουν αντικείμενο ανάλυσης με τη βοήθεια των νομολογιακών αποφάσεων του ΕΣ.

Μετά από αυτήν την απαραίτητη παρένθεση, επανερχόμαστε στην ακολουθία που επιβάλει το διάγραμμα ξεκινώντας την αναφορά από το οικονομικό μέρος.

B.ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣ

Το ΕΣ (προς σύνδεση με τα παραπάνω) συστάθηκε το1833 κατά το πρότυπο της γαλλικής Cours des Comptes και έκτοτε λειτουργεί συνεχώς.

Σήμερα⁴ αποτελείται από τον Πρόεδρο, πέντε αντιπροέδρους, είκοσι συμβούλους, σαράντα παρέδρους και σαράντα εισηγητές, οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού κατά την έννοια των άρθρων 88 επ. του Συντάγματος⁵.

Ο πρόεδρος ασκεί την ανώτατη εποπτεία στις εργασίες και του ΕΣ , διευθύνει τις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις και εισηγείται σε όσες υποθέσεις το θεωρεί αναγκαίο.

Οι αντιπρόεδροι διευθύνουν τις εργασίες των τμημάτων , στα οποία προεδρεύουν, αλλά μπορούν να ασκούν και καθήκοντα συμβούλων. Όταν βέβαια ο πρόεδρος κωλύεται ή είναι απών , αντικαθίσταται από τον αρχαιότερο αντιπρόεδρο, ελλείψει δε αντιπροέδρων από τον αρχαιότερο σύμβουλο.

Στους δικαστικούς και γνωμοδοτικούς σχηματισμούς οι σύμβουλοι εισηγούνται τις υποθέσεις που τους έχουν ανατεθεί. Ο Πρόεδρος , οι αντιπρόεδροι και οι σύμβουλοι μετέχουν στους δικαστικούς σχηματισμούς του ΕΣ με αποφασιστική ψήφο και έχουν την ιδιότητα του τακτικού δικαστή⁶.

Οι παρέδροι του ΕΣ μπορεί να εκτελούν χρέη εισηγητών και να μετέχουν στις συνεδριάσεις των τμημάτων με συμβουλευτική ψήφο⁷.

Στο ΕΣ έχει συσταθεί και Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας που αποτελείται από τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας, τον Επίτροπο Επικρατείας και τρεις Αντεπιτρόπους Επικρατείας, που είναι ισότιμοι με Πρόεδρο , αντιπρόεδρο και σύμβουλο ΕΣ αντιστοίχως.

⁴ Επ . Σπηλιωτόπουλος , Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου , 11^η έκδοση , σελ . 599-600

⁵ Ν . 2721 / 99 , αρ.38παρ.1β.

⁶ 87 παρ.1 Σ.

⁷ Δ/μα 77/80, αρ.77παρ.4 , Νομοθεσία Διοικητικού Δικαίου, Ειδικές διατάξεις.

Το ΕΣ έχει τέλος πολυάριθμο προσωπικό που αποτελείται από δικαστικούς της Γραμματείας και των λοιπών υπηρεσιών του.

Έως τα 2/5 του συνολικού αριθμού των θέσεων των παρέδρων και των συμβούλων καλύπτονται με διορισμό δικαστικών λειτουργών που έχουν τα προσόντα προαγωγής σε πάρεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή εφέτη ή αντεισαγγελέα εφετών ή εφέτη των διοικητικών δικαστηρίων στην περίπτωση των παρέδρων, και σε σύμβουλο επικρατείας ή αεροπαγίτη ή πρόεδρο ή εισαγγελέα εφετών ή πρόεδρο εφετών διοικητικών δικαστηρίων στην περίπτωση των συμβούλων.

Οι υπόλοιπες θέσεις καλύπτονται με προαγωγή εισηγητών και παρέδρων αντίστοιχα. Ο διορισμός ή η προαγωγή των παρέδρων και των συμβούλων γίνεται με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου του ΕΣ, που συγκροτείται από τον Πρόεδρο και εννέα ως ένδεκα συμβούλουςκαθώς και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας⁸.

Στις θέσεις του Προέδρου και των αντιπροέδρων, του Γενικού Επιτρόπου και του Επιτρόπου Επικρατείας προάγονται οι σύμβουλοι που έχουν τα νόμιμα προσόντα με διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου. Σε θέσεις εισηγητών Διορίζονται απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δικαστών⁹.

2.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΣ

Ας προσπαθήσουμε να εισέλθουμε τώρα στο πεδίο της διαδικασίας που ακολουθεί το ΕΣ ως ανώτατη δικαστική αρχή. Το ΕΣ δικάζει στα ακόλουθα όργανα¹⁰ άσκησης δικαστικής εξουσίας :

- α)Κλιμάκιο
- β)Τμήμα (εφέσεις)
- γ)Ολομέλεια (αναιρέσεις)

⁸ Αρ.90 Σ και αρ.71,72 Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών(ΚΟΔΚΔΛ).

⁹ Ν.2236/94, Ν.2408/96,αρ.6παρ.5

Τα εισαγωγικά της δίκης ένδικα βοηθήματα που ασκούνται στο ΕΣ είναι τα εξής¹¹:

Ένδικα βοηθήματα

α) Έφεση

Στρέφεται κατά ατομικών πράξεων :

1) κλιμακίων του ΕΣ, σχετικών με καταλογισμό εις βάρος δημοσίων υπολόγων ελλείματος ή παράλειψης είσπραξης οφειλομένου ποσού και των νομίμων προσαυξήσεων¹²

2) των οικονομικών επιθεωρητών του Κράτους ή των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, καθώς και των Υπουργών και των βάσει ειδικών διατάξεων αρμοδίων υπαλλήλων και οργάνων των ΝΠΔΔ, που είναι σχετικές με τον καταλογισμό εις βάρος του του υπολόφου ή των προσώπων που ευθύνονται με αυτόν αλληλεγγύως, ελλειμάτων, χρημάτων υλικών και αξιών.

3) του αρμοδίου διευθυντή του Γενικού Λογιστηρίου, σχετικών με τον κανονισμό πολιτικής ή στρατιωτικής σύνταξης από το δημόσιο ταμείο ή απόφασης της επιτροπής ελέγχου πράξεων κανινισμού συντάξεων που εκδόθηκαν ύστερα από προσφυγές (ενστάσεις). Κατά τέτοιων πράξεων, καθώς και των πράξεων του αρμοδίου διευθυντή του ΙΚΑ για κανονισμό των συντάξεων του προσωπικού του ΙΚΑ ή προσωπικού ΝΠΔΔ που εξομοιούται προς το προσωπικό του ΙΚΑ, καθώς και επί ενστάσεων της προαναφερομένης επιτροπής κατά τέτοιων πράξεων¹³.

Ενεργητική νομιμοποίηση

Την έφεση έχει δικαίωμα να ασκήσει εκείνος τον οποίο αφορά η πράξη ή οι καθολικοί διάδοχοί του, καθώς και ο αρμόδιος υπουργός ή ο Γενικός της Επίτροπος της Επικρατείας, και στην περίπτωση πράξεων σχετικών με συντάξεις προσωπικού του ΙΚΑ ο Διοικητής του.

¹⁰ Ν. 1251/81, Δικονομία του ΕΣ.

¹¹ Επ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου ΙΙ, σελ. 604-605.

¹² Δ/μα 774/80, αρ. 30.

¹³ Δ/μα 774/80, αρ. 53, 54.

Προθεσμία

Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης είναι :

1)κατά πράξεων καταλογισμού, ένα έτος από την κοινοποίηση της πράξης για τον ενδιαφερόμενο ,έξι μήνες από την έκδοση της πράξης για τον Γενικό Επίτροπο και έξι μήνες για τον αρμόδιο Υπουργό από την περιέλευση της πράξης σ'αυτόν.

2)κατά πράξεων σχετικών με συντάξεις, ένα έτος από την κοινοποίηση της πράξης για τον υπουργό Οικονομικών, τον Γενικό Επίτροπο ή τον Διοικητή του ΙΚΑ¹⁴ .

Η άσκηση της έφεσης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλομένης διάταξης εκτός αντιθέτου διατάξεως. Όμως ο εκκαλων ή ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας μπορεί να υποβάλλει αίτηση αναστολής που εκδικάζεται από το ΕΣ¹⁵.

β)Αίτηση

Η αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας (που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή μετά από παραγγελία του αρμόδιου υπουργού) κατά δημοσίου,στρατιωτικού ή πολιτικού υπαλλήλου ή η αίτηση του οργάνου που εκπροσωπεί τον ΟΤΑ ή το ΝΠΔΔ κατά υπαλλήλου του ΟΤΑ που προξένησε ζημία στο Δημόσιο,ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ ,αντίστοιχα,από δόλο ή βαρεία αμέλεια.

Τα προαναφερόμενα εισαγωγιά της δίκης ένδικα βοηθήματα εκδικάζονται από τα τμήματα του ΕΣ. Ο δε έλεγχος που ασκεί το ΕΣ στις στις πράξεις οι οποίες προσβάλλονται με έφεση εκτείνεται τόσο στην ουσία όσο και στην νομιμότητα,δεδομένου ότι οι διαφορές που εισάγονται με το ένδικο αυτόμ βοήθημα έχουν χαρακτήρα διοικητικών διαφορών ουσίας.Επίσης κατά τον νόμο και την ουσία εξετάζονται και οι υποθέσεις,οι σχετικές με την ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων των ΟΤΑ.

Ένδικα μέσα

1)Αίτηση αναθεώρησης

Κατά των αποφάσεων των τμημάτων χωρεί το ένδικο μέσο της αναθεώρησης στο τμήμα που εξέδωσε την απόφαση,για ορισμένους περιοριστικά αναφερόμενους στον νόμο λόγους¹⁶ .

¹⁴ Δ/μα 774/80 , αρ.30,50, 53.

¹⁵ Δ/μα 774/80 , αρ. 52.

¹⁶ Δ/μα 774/80 , αρ.29 και 62

2)Αναίρεση

Κατά των αποφάσεων των τμημάτων ,κατά των οποίων δεν ασκήθηκε αίτηση αναθεώρησης ή που εκδόθηκαν μετά την εκδίκαση αιτήσεως αναθεώρησης, επιτρέπεται η άσκηση αιτήσεως αναίρεσεως¹⁷ στην Ολομέλεια του ΕΣ για τους εξής λόγους και μόνο:

α)κακή σύνθεση του τμήματος που εξέδωσε την απόφαση

β)παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας

γ)εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελής εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν την επίδικη υπόθεση.

Ενεργητική Νομιμοποίηση

Δικαίωμα να ασκήσει αναίρεση έχει ο διοικούμενος, στον οποίο έγινε ο καταλογισμός ή που δικαιούται να πάρει σύνταξη, ο υπάλληλος που καταδικάσθηκε σε καταβολή αποζημίωσης , καθώς και οι καθολικοί τους διάδοχοι και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας ή ο αρμόδιος Υπουργός ή ο ΟΤΑ ή το ΝΠΔΔ, αντίστοιχα.

Προθεσμία

Η προθεσμία για την άσκηση αίτησης αναίρεσης είναι ένα έτος και αρχίζει για τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη από την κοινοποίηση της απόφασης που υπόκειται σε αναίρεση, για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας από την έκδοσή τους και για τον Υπουργό ή τον ΟΤΑ ή το ΝΠΔΔ από την ημερομηνία που η απόφαση περιήλθε στην υπηρεσία τους.

Εάν η αναίρεση γίνει δεκτή για εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου, η Ολομέλεια αποφασίζει για όλη την υπόθεση. Εάν γίνει δεκτή για τους άλλους δύο λόγους η όλη υπόθεση παραπέμπεται στο τμήμα που εξέδωσε την απόφαση που αναιρέθηκε.

¹⁷ Δ/μα 774/80 , αρ.58

3.ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΣ

Σύμφωνα με το Σύνταγμα (άρθρο 98)και όπως αναφέρθηκε στην νομοθεσία (Διάταγμα 774/80) το ΕΣ έχει τις εξής αρμοδιότητες :

- A) γνωμοδοτική¹⁸
- B) ελεγκτική και¹⁹
- Γ) δικαστική²⁰

A) ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του ΕΣ ασκείται με γνωμοδότηση στα σχέδια νόμου,που αναφέρονται οπωσδήποτε στην απονομή συντάεως από το κράτος και τις προϋποθέσεις της²¹. Δύναται να επεκταθεί και σε άλλα θέματα με νομοθετικές πράξεις. Επίσης το ΕΣ γνωμοδοτεί σε θέματα που θ'ουν οι υπουργοί εφόσον ,κατά την κρίση του ΕΣ, η ζητούμενη γνώμη πρόκριμα των πράξεων ή των αποφάσεων του²².

B) ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες του ΕΣ (μαζί με τις γνωμοδοτικές αποτελούν τις διοικητικές του αρμοδιότητες) είναι :

1)Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους καθώς και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο του με ειδικούς για κάθε περίπτωση νόμους.

2)Η έκθεση προς την Βουλή για τον Ισολογισμό και τον Απολογισμό του Κράτους.

3)Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, που αναφέρονται στον αριθμό 1.

Κατά την άσκηση των διοικητικών αρμοδιοτήτων του ΕΣ δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφοι 2 και 3,δεν εφαρμόζονται δηλαδή οι αρχές της δημοσιότητας των συνεδριάσεων,της αιτιολογίας και δημόσιας απαγγελίας των αποφάσεων καθώς και της καταχωρίσεως της γνώμης της μειοψηφίας.Οι αποφάσεις του ΕΣ για τις υποθέσεις της 98παρ.1 Σ δεν υπόκεινται στον έλεγχο του ΕΣ .

¹⁸ Π.Δαγτόγλου , Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, 2^η έκδοση

¹⁹ Α.Δημητρόπουλος , Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους ,Θ' έκδοση 2001,σελ.797

²⁰ Επ.Σπηλιωτόπουλος , Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου , 11^η έκδοση ,σελ.203

²¹ αρ .73παρ.2 Συντάγματος.

²² Δ/μα 774/80 , αρ.15παρ.10

Γ)ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Το ΕΣ ασκεί τις δικαστικές του αρμοδιότητες σε Ολομέλεια και σε πέντε τμήματα. Η Ολομέλεια συντίθεται από τον Πρόεδρο, τους αντιπροέδρους και τους συμβούλους, για δε την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται η συμμετοχή των περισσότερων του συνολικού αριθμού. Κάθε τμήμα συντίθεται από έναν αντιπρόεδρο, δύο συμβούλους και δύο παρέδρους. Στους δικαστικούς σχηματισμούς και ο Επίτροπος της Επικρατείας ή ο αναπληρωτής του.

Το ΕΣ έχει χαρακτήρα ανωτάτου, τακτικού, με την ευρεία έννοια διοικητικού δικαστηρίου, με ειδική διαδικασία η οποία καθορίζεται απευθείας από το Σύνταγμα και συνίσταται στην εκδίκαση ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων σχετικών με :

1) τις αμφισβητήσεις που αναφέρονται στον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων,

2) τις πράξεις απονομής συντάξεων με την εξαίρεση που προβλέπει η νέα διάταξη του 88παρ.2 Σ σχετικά με τις συντάξεις των δικαστικών λειτουργών και

3) την ευθύνη δημοσίων πολιτικών ή στρατιωτικών υπαλλήλων, καθώς και των δημοσίων υπαλλήλων των ΟΤΑ για ζημία που επέφεραν στο Κράτος ή στον ΟΤΑ ή στο ΝΠΔΔ από δόλο ή βαρεία αμέλεια. Οι διαφορές, οι σχετικές με την ευθύνη των υπαλλήλων αυτών έχουν χαρακτήρα ιδιωτικής και όχι διοικητικής διαφοράς, δεδομένου ότι η ενέργεια που έχει διαταράξει την έννομη τάξη δεν προέρχεται από δημόσιο νομικό πρόσωπο αλλά αντιθέτως στρέφεται εναντίον του. Η εκδίκαση των διαφορών αυτών ανήκει στη δικαιοδοσία του ΕΣ βάσει της ειδικής διάταξης του 98παρ.1Σ, που εισάγει εξαίρεση στις διατάξεις του άρθρου 93παρ.3 Σ, οι οποίες καθορίζουν την δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων.

Το ΕΣ, δικάζοντας σε Ολομέλεια, έχει χαρακτήρα ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου, δεδομένου ότι οι αποφάσεις της Ολομέλειας είναι αμετάκλητες και δεν υπόκεινται σε κανένα ένδικο μέσο εκτός από την αίτηση επανάληψης της διαδικασίας. Οι δικαστικοί σχηματισμοί του ΕΣ, αποτελούν ιδιαίτερο κλάδο δικαιοδοτικών οργάνων, έξω από την πυραμίδα που αποτελείται από τα διοικητικά δικαστήρια στην κορυφή της οποίας βρίσκεται το ΣτΕ.

Γ. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Στην συνέχεια επιχειρείται μια ανάλυση του ουσιαστικού μέρους, σύμφωνα με το διάγραμμα. Όπως προαναφέρθηκε, συνδυαστικός κρίκος δικονομικού και ουσιαστικού μέρους αποτελούν οι δικαστικές αρμοδιότητες του ΕΣ, οι οποίες ως απλές διατάξεις μετουσιώνονται σε πράξη, σε απτά παστελέσματα, μέσω της εφαρμογής τους στην διαδικασία εκδίκασης των υποθέσεων στο ΕΣ είτε ως τμήμα είτε ως Ολομέλεια. Η νομολογία του ΕΣ στροβιλίζεται κατά κύρον γύρω από αποφάσεις που σχετίζονται με συνταξιοδοτικά θέματα και θέματα καταλογισμού περί καταχρήσεως των δημοσίων υπαλλήλων, αποφάσεις με τις οποίες θα ασχοληθούμε και τις οποίες θα αναλύσουμε εκτενώς παρακάτω.

1. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Η αρχή λοιπόν θα γίνει με την αναφορά επί του συνταξιοδοτικού δικαιώματος καθώς και το πως κρίνεται η ύπαρξη ή όχι του δικαιώματος αυτού με την παράθεση ορισμένων αποφάσεων από τη νομολογία του ΕΣ.

Στο Σύνταγμα αναφορά στο συνταξιοδοτικό δικαίωμα και στην εκδίκαση παρομοίων περιπτώσεων γίνεται στα άρθρα 73 παρ.2 , 98 παρ.1, εδ.δ', στ' , 98 παρ.2 .

Βάσει²³ της υπ' αριθμόν 1327/82 αποφάσεως της Ολομελείας του ΕΣ , το ΕΣ καταλαμβάνει όχι μόνο τις διαφορές τις σχετικές με την απονομή συντάξεων εις βάρος του δημοσίου ταμείου αλλά και τις διαφορές από την απονομή συντάξεων εις βάρος ΟΤΑ και ΝΠΔΔ , λόγω της γενικότητας της διατύπωσης της συνταγματικής διατάξεως.

Επίσης στις συνταξιοδοτικές διαφορές εντάσσονται :

A) Οι διαφορές που δημιουργούνται από τον κανονισμό , με πράξη του Διευθυντή της υπηρεσίας Συντάξεων του υπουργείου Οικονομικών, των σε

²³ Γ.Κουρής , Πρακτικά επιστημονικής Ημερίδας σχετικά με τις δικαιοδοσίες του ΕΣ και την συμβολή του στους θεσμούς , σελ.38-39.

βάρος του Δημοσίου Ταμείου πληρωτέων συντάξεων, επιδομάτων και ανάγονται σε ελλείψεις ή σε παράνομο καθορισμό των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης. Επίσης εντάσσονται οι διαφορές που δημιουργούνται από την άρνηση ή παράλειψη της αρμόδιας υπηρεσίας για χορήγηση σύνταξης, απονομής δώρων Χριστουγέννων-Πάσχα με σχετική πράξη της. Επιπλέον, περικλείονται οι διαφορές που δημιουργούνται από την αναστολή καταβολής, μεταβολή ή μείωση των συντάξεων από την αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου Οικονομικών μετά την απονομή τους.

Κατά πάγια νομολογία του ΕΣ (ΟΛ157/40 , 40/60 , 2^{ου} Τμ. 142/80) τα δικαιοδοτικά της σύνταξης όργανα υποχρεούνται παρεμπιπτόντως να εξετάσουν την νομιμότητα πράξεων των διοικητικών αρχών, εφόσον οι πράξεις αυτές επιφέρουν συνταξιοδοτικές συνέπειες. Η έρευνα δεν πρέπει να εξετάζει μόνο την τυπική εγκυρότητα της διοικητικής πράξης αλλά και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για την έκδοσή της.

Β) Επίσης συνταξιοδοτικές διαφορές χαρακτηρίζονται οι διαφορές που δημιουργούνται από πράξεις του Υπουργού Οικονομικών για καταλογισμό ποσού σύνταξης ως αχρεωστήτως καταβληθείσης. Οι διαφορές που δημιουργούνται από την άρνηση της αρμόδιας υπηρεσίας συντάξεων να προβεί σε καταλογισμό των ποσών σύνταξης που έχει επιστρέψει ο συνταξιούχος, καθώς και να αναγνωρίσει ως συντάξιμο το χρόνο υπηρεσίας που διανύθηκε σε νέα θέση συνταξιούχου που του διορίσθηκε μετά την συνταξιοδότησή του. Τέλος, εξίσου εκδικάζονται οι διαφορές από την απονομή της ισόβιας μηνιαίας σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο σε ελληνικής υπηκοότητας καλλιτέχνες άνω των 65 ετών. Επισημαίνεται πως η διαφορά που γεννάται από την διοικητική πράξη κανονισμού σύνταξης ή βοηθήματος του Δημοσίου Ταμείου είναι διοικητική διαφορά, της πλήρους δικαιοδοσίας του ΕΣ και δεν μπορεί να προσβληθεί ως παράνομη ούτε ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων²⁴ ούτε ενώπιον των άλλων διοικητικών δικαστηρίων αφού βασις του Σ, κατ' αποκλειστικότητα εκδικάζει τι ΕΣ. Έτσι έχει κριθεί με απόφαση της Ολομελείας του Αρείου Πάγου²⁵ ότι για περίπτωση που κρίνεται από το ΕΣ ως αποκλειστικής δικαιοδοσίας του ΕΣ, δεν είναι δυνατή η έγερση στα πολιτικά δικαστήρια ανγνωριστικής αγωγής, έστω κι αν η δημοσίου δικαίου σχέση

²⁴ Εφ. Αθ. 2910/77, ΝοΒ 26, 226

²⁵ ΑΠ 28/87, Ελληνική Δικαιοσύνη 1988, 96

αποτελεί βάση ιδιωτικού δικαιώματος ,εφόσον δεν μπορεί να αχθεί σε δίκη ή αναγνώριση του δικαιώματος αυτού.

Αναγκαία κρίνεται ,προς εμπέδωση περί του συνταξιοδοτικού,η παράθεση μερικών αποφάσεων αλλά και για να αντιληφθούμε καλύτερα το πως αντιλαμβάνεται το ΕΣ την έννοια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Με την απόφαση 771/96 ΙΙ Τμ. ΕΣ²⁶ αναλύεται η έννοια του μισθού και τονίζεται η ισοτιμία της δικαιοσύνης με τις άλλες δύο λειτουργίες .Το ΕΣ κρίνει πως η ιδιαίτερη μεταχείριση των δικαστικών λειτουργών περί του συνταξιοδοτικού δικαιώματος δεν μπορεί να συγκριθεί και να εφαρμοσθεί κάτι ανάλογο και για τους καθηγητές των ΑΕΙ.

Με την απόφαση 980/96 ΙΙ Τμ. ΕΣ²⁷ κρίνεται πως η χήρα θανόντος συζύγου δικαιούται συντάξεως, αφού η περί διαζυγίου απόφαση καραργήθηκε και δεν κατέστη αμετάκλητη λόγω του θανάτου του συζύγου,βάσει των διατάξεων του του Κωδ. Πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων του ΚποΛΔ και του Αστικού Κώδικα.

Ακόμη με την απόφαση 980/96 ΙΙ Τμ. ΕΣ²⁸ εξετάζεται βάσει του κώδικα Στρατιωτικών και Πολιτικών Συντάξεων η δυνατότητα ανήρου τέκνου να θεμελιώσει δικαίωμα συντάξεως από τον θανόντα πατέρα του.Αναφέρονται επίσης οι προϋποθέσεις για την θεμελίωση αυτού του δικαιώματος, που πρέπει να πληρούνται σωρευτικά και όχι διαζευκτικά, και εξετάζεται ο βαθμός ανικανότητας του τέκνου.

Τέλος με την απόφαση 2120/03 ΙΙ Τμ. ΕΣ δεν δημιουργείται συνταξιοδοτική διαφορά από αίτημα εν ενεργεία γιατρού του ΕΣΥ να ληφθούν υπόψη για την εξέλιξή της στα Μ.Κ.του Ν.2470/97, καθώς και για την χορήγηση σ'αυτήν αυξημένου χρόνου επιδόματος, συγκεκριμένοι χρόνοι προϋπηρεσίας.

2.ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΕΥΘΥΝΗ **(περί καταχρήσεων εκ δημοσίων υπαλλήλων)**

²⁶ Νομολογία ΕΣ επί συνταξιοδοτικών υποθέσεων , Επιμέλεια Μ . Ζαφειράτου,σελ.147-155

²⁷

>>

>>

>>

Ακολουθεί ο καταλογισμός περί καταχρήσεων των δημοσίων υπαλλήλων ,περιπτώσεις η εκδίκαση των οποίων έχει δημιουργήσει μεγάλο αριθμό εκδιδόμενων αποφάσεων από το ΕΣ (Σ 98παρ.1εδ.γ',ζ').

Τα θέματα της ευθύνης των δημοσίων υπαλλήλων είναι πολύ σοβαρά και δείχνουν την έκταση και τον βαθμό του συνειδότητος και ή το αίσθημα συνειδήσεως που έχει ο πράττων δημόσιος υπάλληλος,ότι δηλαδή είναι κύριος των πράξεων του και γνώστης των συνεπειών των ενεργειών του και των καθηκόντων του απέναντι στο Κράτος .

Στον Οργανισμό του ΕΣ καθιερώνονται διαδικασίες δύο μορφών ευθύνης και αντιστοίχου διαδικασίας ,δηλαδή :Πρώτον, η αναζήτηση και αποκατάσταση της ζημίας που υφίσταται το Ελληνικό Δημόσιο απευθείας από την ενέργεια των υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (εδώ τοποθετείται και το θέμα της εν ευρεία εννοία διαχειρίσεως και ευθύνης των υπολόγων) .Δεύτερον, η άλλη μορφή δικαιοδοσίας συνίσταται στην αποκατάσταση της ζημίας που υφίσταται το Ελληνικό Δημόσιο,εξαναγκασθέν κατ,εφαρμογή των άρθρων 105,106 Εισαγωγικού Νόμου ΑΚ στην καταβολή αποζημιώσεων σε τρίτους ,κατά τα ειδικότερα στον νόμο οριζόμενα.Εδώ πρόκειται για την ευθύνη των Δημ.Υπαλλήλων εκ της προεκτεθείσης αναγωγής(το Κράτος αποζημιώνει τρίτους και στρέφεται εν συμμεχία κατ'των υπαλλήλων του, οι οποίοι δωσιδικούν ενώπιον τουΕΣ.

Αρχικά για την **θεμελίωση αστικής ευθύνης του Κράτους** απαιτείται²⁹:

Α) Πράξη ή παρ'αλειψη του οργάνου (παντός υπαλλήλου), κατά τις ειδικές διακρίσεις του νόμου και των ειδικών ρυθμίσεων (π.χ. νόμος περί ευθύνης Υπουργών).

Β) Η πράξη ή η παράλειψη (και η εντύθεν ζημία) να είναι παράνομη (εξαιρείται βέβαια η περίπτωση που με την παραβιασθείσα διάταξη σποσκοπείται η προστασία του δημοσίου συμφέροντος).

Γ) Η πράξη ή η παράλειψη να έλαβε χώρα κατά την άσκηση της δημόσιας λειτουργίας των δημοσίων υπαλλήλων.

Στην κρίση επομένως του ΕΣ (Ολομελείας ή Τμήματος) εναπόκειται η πλήρης απαλλαγή ή η αντικατάσταση της διοικητικής πράξεως με απόφαση

²⁸

²⁹ Εισαγ.Ν.ΑΚ , αρ. 105

που θα έχει ως περιεχόμενο άλλο διατακτικό. Αυτό υπογραμμίζει την περίπτωση εκείνη, όταν δεν συντρέχει ο θεμελιώδης όρος «του ενέχεσθαι» που τίθεται από τις ως άνω διατάξεις, δηλαδή η υπόσταση της πράξης που φέρεται ως ζημιόγόνος. Έτσι διαπιστώνεται από μέρος του βαρυνομένου και καταλογιζομένου η ανεύρεση της ανυπαρξίας και η έλλειψη της υπαιτιότητας ή της βαρείας αμέλειας.

Τώρα από την πλευρά των δημοσίων υπαλλήλων εξετάζεται από το ΕΣ :

Α) Η ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων προς αποζημίωση και η αποκατάσταση των ζημιών που προκαλούνται στο Κράτος από την ενάσκηση των καθηκόντων τους, μέσα στα πλαίσια της αρμοδιότητας που παρέχει ο νόμος.

Β) Εξετάζεται η ευθύνη από τις αδικοπρακτικές ενέργειες οι οποίες προκαλούν ζημία σε τρίτους, όταν το Δημόσιο κατέβακε αποζημίωση σ' αυτούς και στρέφεται αναγωγικά κατά του υπαλλήλου.

Γ) Η ευθύνη εξετάζεται επίσης από τις αδικοπρακτικές ενέργειες, οι οποίες προκαλούν ευθέως ζημία στο δημόσιο και εξετάζεται από πλευράς σκοπού της προστασίας της δημόσιας λειτουργίας, από την έννοια του γενικότερου δημοσίου συμφέροντος που προβάλλεται.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα του τρόπου αντιμετώπισης του καταλογισμού και συναφών περιπτώσεων από το ΕΣ είναι οι ακόλουθες αποφάσεις.

Σύμφωνα με την απόφαση 1577/03 Ι Τμ³⁰, το Α' κλιμάκιο σωστά καταλογίζει σε υπάλληλο ΝΠΔΔ με απόφαση το ποσό που εκείνος εισέπραττε βάσει μισθωτικής καταστάσεως αποδοχών για χρονικά διαστήματα που εκείνος απουσίαζε από την άσκηση των καθηκόντων του.

Επίσης με την απόφαση 1772/2003 Ι Τμ³¹ σωστά καταλογίσθηκε από Οικονομικό Επιθεωρητή σε υπάλληλο ΔΟΥ συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, επειδή αυτός ολιγόρησε να καταθέσει τις ημερήσιες σεισπράξεις του στο δημόσιο ταμείο, καταθέτοντάς τις εκπρόθεσμα.

Τέλος, με την απόφαση 2143/2003 Ι Τμ³² σωστά καταλογίσθηκε επί αχρεώστητης καταβολής μισθών και επιδομάτων, αντικείμενο καταλογισμού

³⁰ Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου (ΕΔΔ), 1/2004, σελ. 124-135.

³¹ « « « «

³² « « « «

μόνο το ποσό που εισπράχθηκε απο τον λαβόντα υπάλληλο και ο'χι και τα ποσά που παρακρατήθηκαν από την υπηρεσία του για άλλες εισφορές.

Χρήζει σημασίας ,πιστεύω, να αναφερθούμε και στον διαχωρισμό δόλου, βαρειάς αμελείας,καθόλου αμελείας του δημοσίου υπαλλήλου. Χρησιμοποιώντας μερικά παραδείγματα από τη νομολογία³³ θα κατανοήσουμε την διάκριση ευκολότερα.

1)Ως προς την διαπίστωση του **δόλου** το πράγμα δεν παρουσιάζει για τον δικαστή της ουσίας δυσχέρειες .Λ.χ η απόφαση Ολ.ΕΣ 231/154 έχει αποφανθεί ότι η απόφαση των μελών της επιτροπής διαγωνισμού προμήθειας υφάσματος για την κατάρωση αυτού υπέρ του τελευταίου μειοδότη αντί ορισμένου ποσού και η εισήγηση του καθ'ύλην αρμόδιου διευθυντή προς τον υπουργό για την οριστική έγκριση της προμήθειας υπέρ του τελευταίου μειοδότη ,διότι κατά την κρίση του η επανάληψη του διαγωνισμού δεν θα ωφελούσε το δημόσιο, οφείλονται σε δόλο , ο οποίος αποδεικνύεται εκ των διαπιστωθεισών αταξιών κατά την διενέργεια του διαγωνισμού οι οποίες ήταν οι εξής: α) ο Πρόεδρος της επιτροπής διαγωνισμού μετείχε και στην επιτροπή παραλαβής β)υπέρ αυτού εξεδόθη το ένταλμα προπληρωμής γ) δεν κατατέθηκαν εγγυήσεις από όλους τους προμηθευτές και δεν υπήρξε ποιοτική και ποσοτική παραλαβή.

2) Για την **βαρειά αμέλεια** υφίστανται διακυμάνσεις στην νομολογία, αφού υπάρχουν δυσκολίες συχνά στην εκτίμησή από τον δικαστή του πραγματικού υλικού .Ωστόσο βαρειά αμέλεια συνιστούν :

α) Για τον υπάλληλο που δεν ανέφερε εγκαίρως στον προϊστάμενό του την απώλεια του υγρού ,απαραίτητου για την κίνηση του κινητήρα και έτσι δεν ελήφθησαν όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποφυγή της φθοράς (Απ.224/57).

β) Για τον διευθυντή του ταμείου, του ελεγκτή και των εκδοτών τριπλότυπων εισπράξεων,οι οποίοι με την λήψη επί μακρόν χρόνο των αναγκαίων μέτρων για της διασφάλισης της είσπραξης και την είσπραξη με κατάσχεση και διακοπή της παραγραφής ,προξένησαν στο δημόσιο ζημιά λόγω της παρελθούσης πενταετούς παραγραφής(Απ.302,355/63)

γ) Για τον διευθυντή του ταμείου ο οποίος νόμιμα διόρισε φύλακες για την φύλαξη των κατασχεθέντων κινητών των οφειλετών του Δημοσίου,δεν

³³ Ξ.Σαραντόπουλος , Αστική ευθύνη δημοσίων υπαλλήλων έναντι της Πολτείας , σελ.24-25.

κατεβαλε όμως την πρέπουσα επιμέλεια παρακολούθησης και έτσι έγινε αιτία ο ίδιος για την πρόκληση ζημίας στο δημόσιο κατά το ποσό της αποζημίωσης αυτών(Απ.3481/53).

Αντίθετα δεν στοιχειοθετείται βαρεία αμέλεια :

α) Για τον διευθυντή ταμείου, τον ελεγκτή και εκδότη ταμείου όταν από αμέλεια των εφοριακών υπαλλήλων δεν γράφηκαν σωστά οι διευθύνσεις των οφειλετών με αποτέλεσμα να μην πραγματοποιηθούν οι εισπράξεις του ταμείου ,προκαλώντας έτσι ζημια στο Δημόσιο(Απ.52/54,113/62).

β) Για τον ελεγκτή ταμείου ,επειδή δεν έλαβε τα νόμιμα μέτρα εισπράξεως των οφειλών και αποτροπής παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου , αφού αυτός ανέλαβε λίγες μέρες πριν την επέλευση της παραγραφής(Απ.226/64).

γ) Για τον χορηγήσαντα δελτίου φορολογικής ενημερότητας σε φορολογούμενο που αναχώρησε για το εξωτερικό, με ανακριβή βεβαίωση πως δεν χρωστά, ενώ στην πραγματικότητα υπήρχε χρέος του, μόνο που βρισκόταν σε λάθος μέρος στο αλφαβητικό ευρετήριο(Απ.340/64).

Δεν υφίσταται όμως αμέλεια εάν το επελθόν αποτέλεσμα οφείλεται σε πλάνη του υπαλλήλου κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή για το ισχύον δίκαιο ή για τα όρια της αρμοδιότητάς του. Έτσι (Απ.348/56) δεν συντρέχει αμέλεια αλλά πλάνη όταν ο αρμόδιος μηχανικός συνεπεία αριθμητικού λάθους εκτίμησε το υπό εκποίηση ακίνητο του Δημοσίου σε χαμηλότερη της τρέχουσας τιμή και έτσι η αρμόδια επιτροπή στηριζόμενη στην λανθασμένη εκτίμηση αποφάσισε την διάθεση του ακινήτου σε χαμηλότερη τιμή, ζημιώνοντας έτσι το Δημόσιο.

Επίσης δεν συντρέχει αμέλεια κατά τις αρχές του ΑΚ ,όταν η ζημιόγonos ενέργεια μπορεί να αποδειχθεί ένα τυχαίο γεγονός. Έτσι δεν δικαιολογείται (Απ.173/64) ο καταλογισμός του Διοικητή Στρατιωτικής Μονάδας με την αξία των υλικών των καταστραφέντων από πυρκαϊά ,όταν αυτή προήλθε από καταιγίδα (τυχαίο περιστατικό) από την οποία παρασύρθηκε η σκεπή της στρατιωτικής σκηνής και έπεσε πάνω στη θερμάστρα και την λάμπα,προκαλώντας πυρκαϊά.Από αυτήν κάηκαν τα υλικά πριν δοθή χρόνος επεμβάσεως για κατάσβεση.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Γίνεται φανερό από την εξέταση των υπό 1 και 2 περιπτώσεων³⁴ ποια είναι η νομολογία του ΕΣ. Επιτελεί διπλό σκοπό και προορισμό : Αφενός επιδιώκει την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων , εμφανιζόμενη η Διοίκηση ως προσηλωμένη απαρέγκλιτα στις αρχές της αγαθής και χρηστής διοίκησης. Αφετέρου συντελείν στην δημιουργία εθίμου για παρόμοιες υποθέσεις , βοηθώντας στην εξεύρεση δίκαιων λύσεων εκεί όπου ο νόμος παρουσιάζει ασάφειες και ατέλειες.

Συμπερασματικά έχω την άποψη ότι το ΕΣ , θεσμός ιστορικός , πέρασε εθνικές καταιγίδες και συμφορές χωρίς ωστόσο να δικόψει τις λειτουργίες του . Βέβαια σήμερα παρατηρείται μια στασιμότητα στην όλη λειτουργική και οργανωτική του κατάσταση, παρά τις πιέσεις διεθνών οργανισμών και κυρίως της Ε.Ε. Όμως το ΕΣ ενεργοποιώντας όλους τους αποτελεσματικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς θα μπορέσει να λειτουργήσει ως σημαντικό πλεονέκτημα για την Ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και ειδικότερα για την ενίσχυση της χρηματοληπτικής της ικανότητας ιδίως στα πλαίσια των κοινοτικών πλαισίων στήριξης, όπου απαραίτητο όριο αποτελεί η άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου επί των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων. Διότι μόνο έτσι θα επιτευχθεί η θεσμική διαφάνεια που δεν είναι μόνο αίτημα του ΕΣ , αλλά αίτημα πολιτικοοικονομικής ανάπτυξης , κοινωνικής δικαιοσύνης και αληθινής λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών.

³⁴ 1) Συνταξιοδοτικά , 2) Καταλογισμός

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας :Οι δικαιοδοσίες του ΕΣ και η συμβολή του στους θεσμούς ,Εθνικό Τυπογραφείο ,Αθήνα 1998 .

Επ. Σπηλιωτόπουλος :Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου ΙΙ , 11^η έκδοση , Αθήνα 2002

Α . Δημητρόπουλος: Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου , Τόμος Β', 2004-06

Π.Δαγτόγλου : Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο ,2^η αναθεωρημένη έκδοση

Ε.Δ.Δ.Δ.Δ , 7/2004 , Νομολογία ΕΣ

Νομικό Βήμα , 2004, ΕΣ

Σαραντόπουλος : Αστική ευθύνη δημοσίου υπαλλήλου έναντι της Πολιτείας

Σαρμάς Ιωάννης- Geyond Claude : Η συνταγματική νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ερμηνεία ισχύοντος Συντάγματος από το Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο, Αθήνα, Κομοτηνή : Αντ. Σάκκουλας 1997.

Σκουρής Βασίλειος – Τάχος Αν : Τόμος Α,Β,Γ, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής 1989.

Κ. Χιώλος :Η επίδραση της νεότερης νομολογίας επί του Συνταγματικού δικαιώματος

Μ.Ζαφειράτος :Νομολογία ΕΣ επί συνταξιοδοτικών υποθέσεων 1996.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

Απόφαση 1577/2003 , Ι Τμήμα

Νόμιμος ο καταλογισμός με πράξη του Ά κλιμακίου του ΕΣ υπαλλήλου του Δημοσίου με το αχρεωστήτως εισπραχθέν χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί σε καταβληθείσες σ'αυτήν με μισθοδοτική κατάσταση αποδοχές για το χρονικό διάστημα που απουσίαζε αδικαιολόγητα από την υπηρεσία της.

Απόφαση 1772/2003 Ι Τμήμα

Καταλογισμός από οικονομικό επιθεωρητή υπαλλήλου διαχειριστή ΔΟΥ για εκπρόθεσμη κατάθεση στο δημόσιο ταμείο των ημερησίων εισπράξεων αυτού.

Απόφαση 5120/2003 ΙΙ Τμήμα

Αίτημα εν ενεργεία γιατρού του ΕΣΥ να ληφθούν υπόψη για την εξέλιξή της στα Μ.Κ. του Ν.2470/97 καθώς και για την χορήγηση σ'αυτήν αυξημένου χρόνου χρονοεπιδόματος ,συγκεκριμένοι χρόνοι προϋπηρεσιών δεν γεννά συνταξιοδοτική διαφορά .

Απόφαση 2143/2003 Ι Τμήμα

Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως ληφθέντων, πριν από την έναρξη ισχύος του Ν. 2503/97 ,ποσών που προέρχονται από μισθούς, επιδόματα και άλλες σταθερές αποδοχές των υπαλλήλων που υπηρετούν στις περιφερειακές δασικές υπηρεσίες του Υπ.Γεωργίας .Σε περίπτωση αχρέωτης καταβολής μισθών και επιδομάτων αντικείμενο καταλογισμού είναι μόνο το ποσό που εισπράχθηκε από τον λαβόντα υπάλληλο και όχι τα ποσά που παρακρατήθηκαν από την υπηρεσία του για άλλες εισφορές (ταμεία ασφάλισης).

Απόφαση 771/1996 ΙΙ Τμήμα

Έννοια μισθού. Ισοτιμία τις Δικαιοσύνης με τις άλλες δύο συντεταγμένες λειτουργίες του Κράτους (αρ.26,87παρ.1 και 88 παρ.2 Σ). Συνέπειες για τους δικαστικούς λειτουργούς .Η ευνοϊκή μισθολογική και συνταξιοδοτική μεταχείριση των δικαστικών λειτουργών επιβάλλεται από λόγους κοινωνικοοικονομικούς και γενικότερου δημοσίου συμφέροντος προς κατοχύρωση της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας τους και ο κοινός νομοθέτης δεν υποχρεούται να το επεκτείνει και στους καθηγητές των ΑΕΙ.

Απόφαση 880/96 ΙΙ Τμήμα

Δικονομία –έφεση κατά της πράξεως της υπηρεσίας συντάξεων του Γ.Α.Κ. απαράδεκτη όταν έχει εκδοθεί απόφαση από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ. Παρέμβαση υπέρ του Δημοσίου .Η λύση του γάμου με διαζύγιο επέρχεται μόνο με αφού γίνει αμετάκλητη η περί τούτου δικαστική απόφαση. Εάν προ της αμετακλήτου αποφάσεως αυτής επέλθει ο θάνατος ενός εκ των διαδίκων συζύγων καταργείται η περί διαζυγίου δίκη .Η χήρα ,θανόντος στην υπηρεσία υπαλλήλου ,μετά του οποίου ο γάμος λύθηκε με διαζύγιο ,αλλά δεν κατέστη αμετάκλητη η δικαστική απόφαση περί τούτου ,δικαιούται κανονισμό συντάξεως .

Απόφαση 980/1996 ΙΙ Τμήμα Προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιώματος συντάξεως εκ μεταβιβάσεως από τον θανόντα πατέρα ,ανίκανου ενήλικου αγοριού : α)Αναπηρία άνω των 50F διαπιστούμενη με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. , β)Αγαμία ,τριμηνιαίο εισόδημα που δεν υπερβαίνει το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου.

Απόφαση 2120/2003 ΙΙ Τμήμα

Περίληψη: Αίτημα εν ενεργεία ιατρού του ΕΣΥ να ληφθούν υπόψη για την εξέλιξη της Μ.Κ. του ν. 2470/1997 καθώς και για την χορήγηση σε αυτήν αυξημένου χρονοεπιδόματος συγκεκριμένοι χρόνοι προυπηρεσιών δεν γεννά συνταξιοδοτική διαφορά.

Πρόεδρος : **Ευστάθιος Ροντογιάννης**, Αντιπρόεδρος

Εισηγητής : **Δημήτριος Τσακανίκας**, Πάρεδρος

Γενικός Επίτροπος : **Ευάγγελος Νταής**, Αντιπρόεδρος

I. Η υπό κρίση έφεση για την οποία καταβλήθηκε το κατά νόμο παράβολο (βλ. τα 4549229 και 1398132) ειδικά έντυπα γραμμάτια του Δημοσίου σειράς Α'), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα (αρθρ. 53 π.δ. 774/1980), και νομότυπα (αρθρ. 52 π.δ. 1225/1981 και 51 παρ. 1 π.δ. 774/1980) και πρέπει να συνεκδικασθεί με το από 23.9.2003 δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης, που κατατέθηκε και κοινοποιήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (βλ. άρθρο 55 του π.δ. 1225/1981), και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό αυτής.

II. Από τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1,2 και 3 και 2 παρ. 1 του α.ν. 599/1968, που έχουν κωδικοποιηθεί, αντίστοιχα, στις παραγράφους 1 και 6 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 166/2000 – ΦΕΚ Α' 153), προκύπτει ότι συνταξιοδοτικές διαφορές, κατά την έννοια του άρθρου 98 παρ. 1 περ. στ' του ισχύοντος Συντάγματος (ΦΕΚ Α' 85/18.4.2001), που μπορούν να αχθούν προς επίλυση με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γεννούν μόνο οι εκτελεστές πράξεις που εκδίδονται μετά την έξοδο υπαλλήλου ή στρατιωτικού από την υπηρεσία κατά την διαδικασία και το στάδιο κανονισμού συντάξεων ή αναπροσαρμογή κανονισμένων συντάξεων από τα αρμόδια κατά νόμο συνταξιοδοτικά όργανα της Διοίκησης και συγκεκριμένα από τις αρμόδιες διευθύνσεις συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Κατά συνέπεια δεν προσβάλλεται παραδεκτώς με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου πράξη που εκδόθηκε από άλλα μη συνταξιοδοτικά όργανα της διοίκησης και με αυτήν απορρίπτεται αίτημα εν ενεργεία υπαλλήλου ή στρατιωτικού για αύξηση των μηνιαίων αποδοχών του με το συνυπολογισμό συγκεκριμένων προυπηρεσιών του στο χρόνο που κατά νόμο υπολογίζεται για την μισθολογική του εξέλιξη και τη χορήγηση αυξημένου ποσοστού χρονοεπιδόματος. Τούτο δε διότι η προσβολή μιας τέτοιας πράξης δεν γεννά συνταξιοδοτική διαφορά που υπάγεται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (πρβλ. Ελ. Συν. Ολ. 405 και 984/1998).

III. Στην υπό κρίση υπόθεση από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι, με την από 14.2.2000 αίτησή της, η εκκαλούσα, εν ενεργεία ιατρός του ΕΣΥ που υπηρετεί ως παιδίατρος στο Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο- Μαιευτήριο « Έλενα Βενιζέλου», ζήτησε από την υπηρεσία της να ληφθεί υπόψη για την εξέλιξή της στα μισθολογικά κλιμάκια του ν. 2470/1997 καθώς και για τη χορήγηση αυξημένου ποσοστού χρονοεπιδόματος ο χρόνος απασχόλησής της αφενός στην Παιδιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Ούλ της Γερμανίας

από 1.10.1985 μέχρι 30.6.1987, με την ιδιότητα της μεταπτυχιακής υποτρόφου της Γερμανικής Υπηρεσίας Ανταλλαγών (DAAD), αφετέρου στο ΤΣΜΕΔΕ από 12.10.1992 μέχρι 11.10.1993, με σύμβαση έργου. Η αίτηση αυτή, η οποία διαβιβάστηκε στην 22^η Διεύθυνση (μισθολογίου) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, απορρίφθηκε με το προσβαλλόμενο 7/7906/0022/20.12.2000 έγγραφο της ως άνω Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. με την αιτιολογία ότι οι ανωτέρω προυπηρεσίες δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη για την μισθολογική εξέλιξη της εκκαλούσας διότι, για μεν το χρόνο απασχόλησης της ως πανεπιστημιακής υποτρόφου στο εξωτερικό, η διάταξη του άρθρου 19 του ν. 1514/1985, με την οποία προβλεπόταν η αναγνώριση, ως δημόσιας υπηρεσίας του χρόνου απασχόλησης των μεταπτυχιακών υποτρόφων σε ερευνητικά κέντρα εφόσον οδηγούσε στη λήψη διδακτορίου διπλώματος, είχε καταργηθεί μετά την ισχύ του ν. 2470/1997, για δε την παρασχεθείσα με σύμβαση έργου προυπηρεσία της στο ΤΣΜΕΔΕ, δεν συνέτρεχαν σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 17 παρ. 1 περ. α' του ν. 2470/1997. Ενόψει των πραγματικών αυτών δεδομένων και σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην προηγούμενη σκέψη η ένδικη έφεση, που ασκείται από εν ενεργεία ιατρό του ΕΣΥ κατά εγγράφου (πράξης) οργάνου της διοίκησης άσχετου με την υπηρεσία συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, την οποία σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό του Υπουργείου Οικονομικών (βλ. άρθρ. 37-41 του π.δ. 284/1988 σε συνδ. Με άρθρ. 7-1 του π.δ. 79/1990) απαρτίζουν μόνο οι υπό αριθμ. 42 έως και 47 Διευθύνσεις του Γ.Λ.Κ. και έχει ως αίτημα να ληφθούν υπόψη για την εξέλιξή της στα Μ.Κ. του ν. 2470/1997 καθώς και για τη χορήγηση σε αυτήν αυξημένου χρονοεπιδόματος συγκεκριμένοι χρόνοι προυπηρεσιών, δεν γεννά συνταξιοδοτική διαφορά, υπαγόμενη στη δικαιοδοσία του. Επομένως η έφεση αυτή όπως και οι πρόσθετοι λόγοι πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας και παράλληλα να διαταχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 5 του π.δ. 1225/1981, η κατάπτωση, υπέρ του Δημοσίου, του σχετικού παραβόλου, που η εκκαλούσα κατέθεσε για την άσκησή της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διαδικασία ενώπιον στο ΕΣ ως ανώτατο τακτικό διοικητικό δικαστήριο .Αναφορά στην έννοια του ΕΣ και στον σκοπό που αυτό επιτελεί. Ακολουθεί εκτενής αναφορά στο Διάταγμα 774/80 και ακολουθεί την κύρια διάταξη του για την οργάνωση , τη διαδικασία που ακολουθεί το ΕΣ και τις αρμοδιότητες του και δη τις δικαστικές .Στο δεύτερο μέρος αναφέρονται θέματα που κατά κύριο λόγο φθάνουν στο ΕΣ προς εκδίκαση : συνταξιοδοτικά και θέματα καταλογισμού δημοσίων υπαλλήλων. Τέλος συμπερασματικά αναφέρεται η κατάσταση στο ΕΣ και οι δυνατότητες βελτίωσης .

